

Opetus ja kulttuuriministeriö

PL 29

00023 Valtioneuvosto

kirjaamo.okm@gov.fi

VN/27297/2021-OKM-1

Tehyn lausunto ammattikorkeakoulujen esityksistä uusista koulutusvastuista

Tehy ry antaa lausunnon niistä ammattikorkeakoulujen koulutusvastuuesityksistä, jotka koskevat sosiaali- ja terveystieteiden koulutusvastuiden muutoksia.

Diakonia ammattikorkeakoulu, suuhygienisti (amk)

Diakonia ammattikorkeakoulu esittää uudeksi koulutusvastuukseen suuhygienisti (amk) tutkinnon käynnistämistä ammattikorkeakoulun Porin kampukselle vuoden 2023 alusta alkaen. Sisänoton laajuus 40 aloituspaikkaa / vuosi. Tavoiteltu kokonaisopiskelijamäärä 140 opiskelijaa.

Tehy ry:n näkemys:

Mielestämme Diakonia ammattikorkeakoulun esitys suuhygienistikoulutuksen käynnistämiseksi sisältää monia haasteita. Porissa ei ole perinnettä suuhygienistikoulutukseen ja siksi esitys ehdotetussa aikataulussa tuntuu epärealistiselta. Epäselväksi jää miten koulutuksessa varmistettaisiin siihen kiinteästi kuuluvat ja työympäristöä simuloivat opetustilat, osaava opetushenkilöstö ja työelämäharjoitteluun liittyvät yhteistyö laajasti alan toimijoiden kanssa. Koulutusta ei pidä rakentaa vain yksityissektorin yhteistyön varaan, varsinkaan kun aloituspaikkamäärätavoite on näin korkea. Usein suuhygienistikoulutus toteutetaan tiiviissä yhteistyössä hammaslääketieteen koulutuksen kanssa, mikäli mahdollista. Turussa on sekä hammaslääkäri- että suuhygienistikoulutus. Riittääkö hammaslääketieteen yhteistyö myös Porin suuntaan, kun yhteistyötä on jo Turussa? Esityksessä ehdotetaan hyödynnettävän myös Pirkanmaan alueen työpaikkoja mm. harjoitteluissa. Tilanne on sen suhteen haastava, koska TAMK:n esittää ko. koulutuksen käynnistämistä samanaikaisesti.

Näiden perustelujen valossa emme kannata suuhygienistikoulutuksen käynnistämistä mahdollisena Porissa esitetyllä aikataululla.

Karelia ammattikorkeakoulu, toimintaterapeutti (amk)

Karelia ammattikorkeakoulu esittää uudeksi koulutusvastuukseen toimintaterapeutti (amk) tutkinnon käynnistämistä vuoden 2023 alusta alkaen. Sisänoton laajuus 25 aloituspaikkaa / lukukausi sekä 5 polkuopiskelijaa. Tavoiteltu kokonaisopiskelijamäärä on noin 200 opiskelijaa.

Tehy ry:n näkemys:

Työelämästä saatujen palautteiden perusteella Itä-Suomessa ja Kainuussa on ollut jatkuva pula toimintaterapeuteista. Lisäksi työvoiman liikkuvuus Etelä- ja Länsi-Suomesta itään ei näytä toteutuvan. Kuitenkaan tarkkaa kuvaa toimintaterapeuttien pienen ammattiryhmän työvoimatilanteesta kansallisesti ei ole saatavissa esim. TEM:n laatimassa ammattibarometrissa tai KEVA:n julkaisemissa työvoimaennusteissa.

Perusteet koulutuksen käynnistämiseksi tulevat myös Itä-Suomen ikääntyneiden määrän kasvusta. Heidän toimintakyvyn ylläpitämiseksi ja parantamiseksi tarvitaan nykyistä enemmän kuntoutuspalveluja, mm. toimintaterapiaa. Tällä hetkellä Jyväskylän ammattikorkeakoulu järjestää etäkoulutuksena toimintaterapeuttikoulutusta Savonia ammattikorkeakoulussa. Tulevaisuudessa on järkevää pohtia toimintaterapeuttikoulutuksen toteutustapoja yhdessä Itä-Suomen alueen korkeakoulujen kanssa, jotta saavutetaan synergiaa pienelle ammattiryhmälle. Pidämme hyvänä, että Karelia amk on sitoutunut ammattikorkeakoulujen yhteisessä Kuntoutusalan koulutuksen uudistaminen ammattikorkeakouluissa (2016) raportissa kuvattuihin kuntoutuksen ammattien yhteisiin opetussisältöihin sekä kuntoutusalan koulutusten yhteiseen verkostoon, jossa tuotettaisiin esimerkiksi valtakunnallisesti yhteisiä verkko-opintoja. Verkko- ja etäopintoina voidaan toteuttaa osa koulutuksesta, mutta ei kaikkea. Tarvitaan myös läsnä olevaa toimintaterapeuttiopettajaa. On tärkeää, että riittävät ja asiantuntevat opetusresurssit sekä asianmukaiset opetustilat taataan koulutuksen käynnistyessä. Opetusvastuita ei voi siirtää toisen substanssin opettajalle.

Näiden perustelujen valossa kannatamme Karelia ammattikorkeakoulun esitystä toimintaterapeuttikoulutuksen käynnistämiseksi ehdotuksen mukaisesti.

Laurea ammattikorkeakoulu, kuntoutuksen ohjaaja (amk)

Laurea ammattikorkeakoulu esittää uudeksi koulutusvastuukseen kuntoutuksen ohjaaja (amk) tutkinnon käynnistämistä syksystä 2023 alkaen. Sisäänoton laajuus 40 opiskelijaa / vuosi. Tavoiteltu kokonaisopiskelijamäärä noin 160–180 opiskelijaa.

Tehyn näkemys:

Kuntoutuksen merkitys ja tarve kasvavat tulevaisuudessa. Esimerkiksi ikääntyvien kuntoutuksen tarve lisääntyy ja kuntoutus on yksi merkittävimmistä keinoista työurien pidentämiseen ja työkyvyttömyysriskin ehkäisemiseen. Kuntoutuksen ohjaajien roolia kuntoutuksessa voitaisiin hyödyntää paljon nykyistä enemmän. Kuntoutuksen ohjaajat ovat erityistyöntekijöitä, joilla on oma vahva kuntoutuksen osaaminen sekä laaja tuntemus eri lainsäädännöistä ja palvelujärjestelmistä. He tuntevat sosiaalisen, - psyykkisen- ja fyysisen toimintakyvyn merkityksen asiakkaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Kuntoutuksen ohjaaja (amk) koulutusta tarjotaan tällä hetkellä vain Satakunnan ja Jyväskylän ammattikorkeakouluissa. Kuntoutuksen ohjaajien koulutus on hyvä saada myös Etelä-Suomeen, jossa kuntoutuspalveluiden tarve on mm. väestöpohjan perusteella suuri. Lisäksi koulutuksen saaminen Etelä-Suomeen tuo paremmat mahdollisuudet opiskella kuntoutuksen ohjaajaksi heille, jotka asuvat alueella. Suosittelemme, että yhteistyö kuntoutuksen ohjaajan koulutusta tarjoavien ammattikorkeakoulujen sekä valtakunnan tasolla kuntoutuskoulutusta tarjoavien ammattikorkeakoulujen välillä olisi tiivistä. Laadukkaiden oppimisympäristöjen varmistamiseksi tulee turvata monipuolisesti kuntoutuksen osa-alueiden harjoittelupaikat (sisältäen lääkinnällisen, ammatillisen ja sosiaalisen kuntoutuksen). Edelleen on välttämätöntä, että Laurea ammattikorkeakoululla on riittävät resurssit ja osaamista opettaa juuri kuntoutuksen ohjausta. Opiskeluyhteistyö muiden ammattialojen, kuten fysioterapeuttien ja sosionomien kanssa on hyväksi, mutta ei korvaa kuntoutuksen ohjauksen ydinopintoja.

Näiden perustelujen valossa kannatamme Laurea ammattikorkeakoulun esitystä kuntoutuksen ohjaaja (amk) koulutuksen käynnistämiseksi ehdotuksen mukaisesti.

Satakunnan ammattikorkeakoulu, terveydenhoitaja (amk)

Satakunnan ammattikorkeakoulu esittää uudeksi koulutusvastuukseen terveydenhoitaja (amk) tutkinnon käynnistämistä vuoden 2023 alkaen. Sisäänoton laajuus 40 opiskelijaa / vuosi. Tavoiteltu kokonaisopiskelijamäärä 150 opiskelijaa.

Tehy ry:n näkemys:

Satakunnan ammattikorkeakoulun (SAMK) edustajien sekä Tehyn terveydenhoitajaoston palautteen perusteella terveydenhoitajista on jatkuva pula Satakunnan alueella. Suuntaus on voimistunut sen jälkeen, kun ammattikorkeakoulu joutui luopumaan terveydenhoitajakoulutuksessa 2010-luvulla. Lisäksi hakemuksen mukaan yli 40% satakuntalaisista terveydenhoitajista tulee eläköitymään vuoteen 2025 mennessä. SAMK:n terveydenhoitajakoulutuksen kokemuksella on merkitystä, kun terveydenhoitajan koulutusta suunnitellaan käynnistettäväksi nyt uudelleen. SAMK:n uuden kampuksen opetustilat simulaatioympäristöineen antavat nyt hyvät edellytykset koulutuksen käynnistymiselle uudelleen. Lisäksi aiemman koulutusvastuun ansiosta osaajaresurssi on jo pääosin olemassa. On tärkeää, että SAMK huomioi riittävän terveydenhoitotyön osaamisen ennen koulutuksen käynnistymistä. Lisäksi tulee ennakoiden valmistella alueen työelämän kanssa suunnitelma terveydenhoitajaopiskelijoiden harjoittelujaksojen varmistamiseksi

Näiden perustelujen valossa kannatamme Satakunnan ammattikorkeakoulun esitystä terveydenhoitaja (amk) koulutuksen uudelleen käynnistämiseksi ehdotuksen mukaisesti.

Tampereen ammattikorkeakoulu, suuhygienisti (amk), suuhygientisti (yamk)

Tampereen ammattikorkeakoulu esittää uudeksi koulutusvastuukseen suuhygienisti (amk) ja suuhygienisti (yamk) tutkintojen käynnistämistä syksystä 2023 alkaen. Alustava on suunnitelma sisäänoton laajuudesta 20–25 opiskelijaa / lukuvuosi. Tavoiteltu kokonaisopiskelijamäärä n. 75 opiskelijaa. Esityksestä ei ilmene mikä osuus opiskelijamäärästä sijoittuu amk ja yamk tutkinnoille.

Tehy ry:n näkemys:

Tampereen ammattikorkeakoululla ei ole perinnettä suuhygienistikoulutuksesta. Näistä syistä uutta koulutusvastuuta suunniteltaessa on erittäin tärkeää ennakoiden varmistaa koulutuksen laatu. Suun terveydenhoidon opetuksen osaajaresurssi, laadukkaan simulaatiotilat sekä alueen kattavat harjoittelu ympäristöt ovat tekijöitä, jotka tulee huomioida hyvissä ajoin, ennen koulutuksen käynnistymistä. Pelkät instrumentit tai harjoitusmallit eivät riitä takaamaan suuhygienistin ammattitaidon kehittymistä oppilaitosympäristössä. Ammattikorkeakouluissa, joissa on jo suuhygienistikoulutusta, on käytössä oikeat suun terveydenhoidon asiakasvastaanotot. Tähän pitää myös TAMK:n pyrkiä. Lisäksi on hyvä kehittää yhteistyötä oppimisympäristöjen kehittämisessä Tampereen seudun ammattiopisto Tredun kanssa. Tämä onkin hakemuksessa mainittuna. On hyvä, että TAMK:n hakemuksessa huomioidaan suuhygienistin koulutuksen jatkumo ylemmäksi ammattikorkeakoulututkinnoksi. Suuhygienisteistä on pulaa Pirkanmaalla sekä laajemmin Länsi-Suomen alueella. TAMK pyrkii vastaamaan hakemuksessaan laajasti tähän osaajapulaan. Alueen suunterveydenhoidon osaamistarpeet on huomioitu mm. Pirkanmaan tulevaisuuden sote-keskus kehittämissuunnitelmaan liittyen. Lisäksi on mainittu yhteistyön kehittäminen Tampereen kaupungin, Tampereen yliopiston sekä yksityissektorin työelämätoimijoiden kanssa.

Nämä edellytykset huomioiden kannatamme Tampereen ammattikorkeakoulun esitystä käynnistää suuhygienisti (amk) ja suuhygienisti (yamk) koulutus ehdotuksen mukaisesti.

Tehy ry on valmistellut lausunnon yhteistyössä Suun terveydenhuollon ammattiliitto ry:n ja Kuntoutusohjaajat ry:n kanssa. Valmisteluun on osallistunut myös Tehy ry:n terveydenhoitajaosto.

Helsinki 19.11.2021

Millariikka Rytönen
Puheenjohtaja
Tehy ry

Lausunto 17.11.2021

Asiantuntija: juha.kurtti(at)tehy.fi